

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKE SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 023187 19 Uvp
Banjaluka, 20.05.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edina Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Smiljane Mrše, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u postupku po zahtjevu L. V. iz P., koju zastupa punomoćnik N. T., advokat iz B., V., za zaštitu sloboda i prava zajamčenih Ustavom Republike Srpske, odlučujući o zahtjevu podnosioca za vanredno preispitivanje rješenja Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 023187 18 Uz od 07.12.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 20.05.2021. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev podnosioca za naknadu troškova upravnog spora.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanim rješenjem odbačen je zahtjev podnosioca za zaštitu sloboda i prava zajamčenih Ustavom Republike Srpske povrijeđenih uvjerenjima Fonda ... R. S. broj 730/2018 od 16.07.2018. godine i broj 91-1.1-1818.89-3578/18 od 18.07.2018. godine.

Prema stavu nižestepenog suda datog u obrazloženju pobijanog rješenja, nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 53. i u vezi sa članom 54. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), za podnošenje predmetnog zahtjeva, s obzirom na to da je zahtjev podnesen protiv uvjerenja navedenog Fonda koje predstavlja javnu isprava koja se izdaje saglasno odredbi člana 159. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu ZOUP), vezano za odredbu člana 112. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službeni glasnik RS broj 134/11, 82/13 i 103/15), kojom se saopštavaju činjenice koje proizilaze iz nadležne službene evidencije, a ne upravni akt kojim se odlučuje o pravima stranaka, odnosno, sporna uvjerenja koje je izdao nadležan organ ne predstavljaju konačan pojedinačni akt organa povodom kojih je dozvoljena zaštita prava i sloboda zajamčenih Ustavom Republike Srpske.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje podnosilac osporava ovo rješenje zbog povrede odredbe člana 53. ZUS, ukazujući da su uvjerenja, kao javne isprave, konačni pojedinačni akti protiv kojih je dozvoljena predmetna zaštita. Osporenim uvjerenjima Fonda ..., a u okviru drugih upravnih aktivnosti, utvrđuju se subjektivna prava podnosioca zahtjeva (dužina staža osiguranja) koja utiču na prava i pravne interese (pitanje radno-pravnog statusa). Iz osporene odluke nesumnjivo proizilazi stav suda da se uvjerenje ne može pobijati u sudskom postupku kod redovnih sudova, pa i pored toga sud nalazi da se povodom osporenih uvjerenja ne može zahtjevati zaštita prava i sloboda iz člana 53. ZUS, ne dajući za ovaj svoj stav valjano i na zakonu zasnovano obrazloženje. Predlaže da se zahtjev uvaži i ponište uvjerenja Fonda ..., uz naknadu troškova sastava zahtjeva u iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev i pobijano rješenje po odredbama člana 39. ZUS, kao i cjelokupne spise ovog upravnog spora i predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Predmetni postupak pokrenut je povodom zahtjeva L. V. za zaštitu prava i sloboda zajamčenih Ustavom Republike Srpske, a povrijeđenih, kako iz navoda zahtjeva proizilazi, uvjerenjima Fonda ... kojima su dati netačni podaci u pogledu staža osiguranja. Tako, iz uvjerenja broj 730/2018 od 16.07.2018. godine proizilazi da podnosilac na dan 11.07.2018. godine ima ukupno 39 godina, 11 mjeseci i 23 dana staža osiguranja, a iz uvjerenja broj 91-1.1-1818.89-3578/18 od 18.07.2018. godine da ima ukupno 39 godina, 7 mjeseci i 17 dana staža osiguranja na dan 05.03.2018. godine. Tim uvjerenjem od je stavljeno van snage jedino ispravno uvjerenje od 15.06.2018. godine prema kojem na dan 05.03.2018. godine podnosilac ima 38 godina, 4 mjeseca i 5 dana staža osiguranja. Ukazuje i da je na osnovu osporenog uvjerenja od 18.07.2018. godine, Pravobranilaštvo Republike Srpske dana 25.07.2018. godine donio rješenje o prestanku radnog odnosa sa danom 10.09.2018. godine zbog navršenih 60 godina života i 40 godina staža osiguranja. Smatra da je osporenim uvjerenjem povrijeđeno pravo na rad garantovano članom 39. Ustava Republike Srpske. Navodi i da je u smislu odredbe člana 159. stav 5. ZOUP vodila postupak izmjene i izdavanja novog uvjerenja koje će biti u saglasnosti sa podacima registrovanim u matičnoj evidenciji, a u kojem postupku je i izdato ispravno uvjerenje od 15.06.2018. godine. Kako je i nakon toga Fond izdao osporeno uvjerenje, koje nije saglasno podacima iz matične evidencije, a na osnovu kojeg je doneseno rješenje o prestanku radnog odnosa, to je povrijeđeno pravo na rad zajamčeno Ustav R.S.. To pravo je povrijeđeno konačnim pojedinačnim aktima pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja, a protiv kojih nije obezbjeđena druga sudska zaštita, iz kojeg razloga su ispunjeni kumulativno postavljani uslovi iz člana 53. ZUS, da se obezbijedi takva zaštita.

Odredbom člana 53. ZUS propisano je da fizičko lice čija su prava ili osnovne slobode zajamčene Ustavom Republike Srpske povrijeđena konačnim pojedinačnim aktom organa, ima pravo da zahtjeva zaštitu tih prava i sloboda kod suda, u skladu sa tim zakonom, ako nije osigurana druga pravna zaštita.

Kako iz naprijed navedene zakonske odredbe proizilazi, zaštita sloboda i prava zajamčenih Ustavom, a povrijeđena konačnim upravnim aktom organa (što je zahtjev podnosioca) obezbjeđuje se pod sljedećim uslovima: da se radi o slobodi i pravima

zajamčenih Ustavom, da je do povrede tih prava došlo konačnim pojedinačnim aktom organa i da nije obezbjeđena druga pravna zaštita. Uslovi za primjenu ove odredbe su kumulativno propisani.

Podnosilac pravilno ukazuje da su uvjerenja o dužini staža osiguranja izdata od strane Fonda ..., bili odlučujući dokazi prilikom rješavanja o pravima iz radnog odnosa podnosioca zahtjeva. Međutim, bez osnova ukazuje da je time povrijeđeno pravo na rad koje se štiti u ovom postupku. Ovo stoga što dužina staža osiguranja predstavlja činjenicu koja se dokazuje i osporava u postupku zaštite prava iz radnog odnosa. Poslodavac je donio rješenje o prestanku radnog odnosa na osnovu činjenice koja proizilazi iz uvjerenja Fonda ..., ali tu činjenicu u tom postupku podnosilac ima pravo da osporava, odnosno da dokazuje da nije tačna (npr. uvjerenjem od 15.06.2018. godine). U ovom, a ni u drugim postupcima nije moguće utvrditi ništavim osporena uvjerenja, a kako to predlaže podnosilac, ali je moguće u radnom sporu osporavati sadržaj tog uvjerenja, kao javne isprave.

S obzirom na to da je zahtjev podnesen protiv naprijed navedenih uvjerenja Fonda ..., a protiv kojih je obezbjeđena druga pravna zaštita, jer se činjenice koje proizilaze iz tih uvjerenja osporavaju u radnom sporu protiv rješenja o prestanku radnog odnosa, to je pobijanim rješenjem zahtjev u smislu člana 53. i 54. i u vezi sa članom 22. tačka 5. ZUS, pravilno odbačen.

Kod takvog stanja stvari u pobijanom rješenju nisu ostvareni razlozi, predviđeni odredbama člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev podnosioca za njegovo vanredno preispitivanje odbija na osnovu člana 54. stav 2. ZUS, a uz shodnu primjenu odredaba člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić